

Rafał Muster

Poradnictwo zawodowe w urzędach pracy województwa śląskiego — doradcy zawodowi o swojej pracy

Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa 4, 327-336

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rafał Muster

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Poradnictwo zawodowe w urzędach pracy województwa śląskiego — doradcy zawodowi o swojej pracy

Abstract: The article presents partial results of qualitative research conducted among the counselors of public employment services from Silesia region. The empirical analysis was conducted based on the dispositions of the semi-structured interviews. There were presented the opinions of guidance counselors and the social perception of the profession in the article.

Respondents indicated the main objectives of their work, the opinions expressed on the future of their jobs. Respondents also talked about the prospects for the development of vocational guidance in Poland, generally stressed the need for greater cooperation with secondary schools.

Key words: counseling, professional activation, unemployment, public employment services.

Wstęp

Studenci Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w ramach odbywanych praktyk w czerwcu i lipcu 2010 roku przeprowadzali pogłębione wywiady z osobami pracującymi jako doradcy zawodowi w publicznych służbach zatrudnienia z województwa śląskiego. Badania przeprowadzono głównie wśród pracowników Powiatowych Urzędów Pracy (80 wywiadów), a także wśród doradców zawodowych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach (2 wywiady). Były to pierwsze tego typu badania — o charakterze jakościowym — zrealizowane na obszarze województwa śląskiego.

Dyspozycje do wywiadów pogrupowano w kilka bloków pytań, obejmujących następujące kwestie:

- własna droga do zawodu doradcy zawodowego, ocena swojej profesji,
- charakter wykonywanej pracy,
- specyfika pracy z klientem młodym.

Nagrane na dyktafon wywiady były następnie przepisywane i stanowiły podstawę do późniejszej kategoryzacji odpowiedzi i wyciągania stosownych wniosków.

Analiza zgromadzonego materiału empirycznego wykazała, że najczęściej pracę doradców zawodowych — co zresztą typowe dla tego zawodu — wykonują kobiety. Osoby te najczęściej kończyły uczelnie wyższe o kierunkach humanistyczno-społecznych, głównie psychologię, pedagogikę, socjologię, pracę socjalną i resocjalizację. Doradcy zawodowi z publicznych służb zatrudnienia często uzupełniają swoje kwalifikacje i wykształcenie w ramach studiów podyplomowych, a także w ramach cyklicznie odbywanych szkoleń, co zresztą jest koniecznym warunkiem zdobycia wyższego stopnia licencji zawodowej. Wraz z kolejnym stopniem awansu zawodowego (można uzyskać licencję I i II stopnia) zwiększa się comiesięczny dodatek do pensji, który może wynieść maksymalnie 700 zł brutto. W opisach drogi do zawodu doradcy zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia często podkreślano, że praca zawodowa w Powiatowym Urzędzie Pracy najczęściej rozpoczęła się od uczestnictwa w stażu. Jeśli pojawiał się wakat na stanowisku doradcy zawodowego, badani przechodzili całą formalną procedurę rekrutacji i selekcji. Odbywając staż w strukturach publicznych służb zatrudnienia osoby te *de facto* zgodnie z obowiązującym prawem (Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U. Nr 99, poz. 415 z 20 kwietnia 2004 roku z późn. zm.) miały status bezrobotnego, a z tytułu stażu otrzymywały gratyfikację finansową w wysokości 140% zasiłku dla bezrobotnych (około 700 zł netto).

Opinie doradców zawodowych o społecznym odbiorze swojej profesji

Uczestniczący w badaniach respondenci wyrażali różne opinie, dotyczące prestiżu ich profesji. Podobnie głosy były podzielone w ocenie tego, czy wykonywany przez nich zawód jest znany. Stosunkowo często artykułowano opinie, że praca doradców zawodowych mylona jest z obowiązkami innych profesji związanych z usługami doradzania (np. doradcy prawni, ds. ubezpieczeń czy finansów).

Doradcy zawodowi, którzy podkreślali, że ich praca cieszy się prestiżem i społecznym poważaniem, argumentowali to między innymi w ten sposób, że otrzymują informację zwrotną od swych podopiecznych, którzy oceniają pozytywnie ich pracę, ale także wskazywano na dużą liczbę kandydatów na każde pojawiające się w strukturach publicznych instytucji rynku pracy wolne miejsce pracy. Jeden z doradców zawodowych powiedział:

Jeżeli weźmiemy pod uwagę liczbę kandydatów na każde wolne miejsce pracy doradcy zawodowego, to można wnioskować, że jest to prestiżowy zawód.

Doradca zawodowy z PUP Katowice, wywiad nr 26

Poza tym doradców zawodowych coraz częściej można spotkać w innych instytucjach niż urzędy pracy, np. w szkołach, choć ciągle jeszcze ten obszar pracy doradczej (oświata) jest słabo rozpowszechniony w naszym kraju. Z jednej strony można mówić o prestiżu i społecznym poważaniu pracy doradców zawodowych, a z drugiej — co także należy podkreślić — oferty pracy doradców zawodowych przeznaczone są dla absolwentów takich kierunków wyższych uczelni, po których coraz trudniej znaleźć pracę w wyuczonym zawodzie w związku z nasyceniem rynku pracy absolwentami pedagogiki, socjologii czy psychologii. Niewątpliwie to także jeden z istotniejszych czynników tak dużego zainteresowania pracą na stanowisku doradcy zawodowego.

Cele pracy doradców zawodowych

Uczestniczący w badaniach doradcy zawodowi wskazywali główne cele swojej pracy. Przede wszystkim mówiono o pomocy w zakresie poszukiwania pracy. Jeden z respondentów określił to w następujący sposób:

My uczymy ludzi, jak szukać pracy. Z mojego doświadczenia wynika że 99% osób, które do nas przychodzą, w ogóle nie potrafi szukać pracy — nie potrafią napisać życiorysu, listu motywacyjnego, nie wiedzą, jak zachować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, [...] czyli myślę, że najważniejszym celem jest nauczenie tych ludzi poszukiwania pracy.

Doradca zawodowy z PUP Będzin, wywiad nr 1

Ale w badaniach wyraźnie podkreślano szerszy katalog świadczonych usług na rzecz klientów:

[...] my możemy zrobić testy i wskazać jakąś taką drogę, karierę zawodową, którą ta osoba może obrać, wydaje mi się, że głównym celem jest, by ta osoba wyszła usatysfakcjonowana, zmotywowana do działania.

Doradca zawodowy z PUP Będzin, wywiad nr 2

Zatem akcentowano nie tylko oferowanie pomocy w nabywaniu konkretnych kwalifikacji potrzebnych w procesie skutecznego poszukiwania odpowiedniego zatrudnienia, ale także — co niezwykle istotne w pracy z osobami bezrobotnymi — mówiono o wzbudzaniu i utrzymywaniu motywacji do poszukiwania pracy.

Część respondentów, wskazując na główne cele swojej pracy, dokonała próby segmentacji klientów:

Bo inny cel będzie miał doradca zawodowy, który pracuje z młodzieżą. Inny cel będzie miał doradca zawodowy, który pracuje z osobami dorosłymi np. w urzędzie pracy.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 7

W przypadku osób młodych, kształcących się, zasadniczym celem pracy doradcy zawodowego będzie świadczenie im pomocy w zakresie diagnozy predyspozycji i preferencji zawodowych, aby minimalizować ewentualne nietrafne decyzje edukacyjne i zawodowe.

Opinie doradców zawodowych o przyszłości ich pracy

Uczestniczący w badaniach doradcy zawodowi z województwa śląskiego wypowiedzieli się także na temat oceny perspektyw rozwoju wykonywanego przez nich zawodu. Powszechnie wskazywano na spodziewany rozwój tej profesji w najbliższych latach. Argumentowano to w różny sposób. Zwracano uwagę między innymi na pogarszającą się sytuację na rynku pracy, czego efektem jest rosnąca liczba osób pozostających bez pracy, które będą potrzebować wsparcia doradczego.

Uważam, że rola poradnictwa będzie coraz większa, ponieważ bezrobocie ciągle rośnie, więc zapotrzebowanie na takich specjalistów również będzie wzrastać.

Doradca z PUP Będzin, wywiad nr 3

Niewątpliwie jeden z kluczowych aspektów pracy doradców zawodowych polega na wspieraniu tych, którzy pozostają bez pracy, w kontekście dostosowywania ich kwalifikacji do zapotrzebowania pracodawców. To nie tylko doradzanie uczestnictwa w odpowiednich szkoleniach, ale także nauka zachowania się na rozmowie kwalifikacyjnej czy sporządzenia dokumentów aplikacyjnych (życiorys, list motywacyjny). Doradcy zawodowi w istotny sposób wspierają pracę pośredników pracy, którzy kierują kandydatów do pracy na rozmowy kwalifikacyjne — doposażając ich w odpowiedni zasób kompetencji.

Często doradcy zwracali uwagę na to, że liczą na powszechniejsze zatrudnianie doradców zawodowych w różnych typach szkół.

Niedługo minister edukacji zda sobie sprawę z konieczności zatrudniania doradców zawodowych również w szkołach, co zwiększy liczbę nowozatrudnionych wykwalifikowanych osób.

Doradca zawodowy z PUP Częstochowa, wywiad nr 12

Wówczas być może pozwoliłoby to uniknąć wielu nietrafionych decyzji związanych z wyborem przyszłego zawodu przez młodzież.

Doradca zawodowy z PUP Pszczyna, wywiad nr 49

To kolejna szczególnie ważna rola doradców zawodowych — diagnoza predyspozycji zawodowych osób korzystających z systemu wsparcia doradczego. Jeżeli system ten byłby bardziej rozwinięty, a usługi doradcze w większym stopniu dostępne dla osób podejmujących decyzje dotyczące dalszego kształcenia, to być może zmniejszyłby się stopień niedopasowania podaży absolwentów do popytu rynkowego.

Pojawiły się także opinie, w których podkreślano, że perspektywy rozwoju doradztwa zawodowego w Polsce w istotny sposób zwiększyły się po akcesji naszego kraju do Unii Europejskiej, gdyż:

[...] to właśnie Unia kładzie duży nacisk na doradztwo i cały system poradnictwa rozwija dzięki temu.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 8

Poza tym wiele projektów współfinansowanych ze źródeł unijnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007—2013 zakłada pomoc z zakresu poradnictwa i orientacji zawodowej dla beneficjentów unijnej pomocy. Kilku doradców zawodowych zaakcentowało, że być może polski model doradztwa zawodowego zbliży się do modelu funkcjonującego w Hiszpanii, gdzie klientom nie przedstawia się gotowych rozwiązań, lecz każdy sam podejmuje decyzje dotyczące kształtowania swojego życia zawodowego w ścisłej współpracy z odpowiednio kwalifikowanym doradcą zawodowym. Doradca zawodowy powinien przedstawić klientowi kilka potencjalnych ścieżek działania, uwzględniając jego obecną sytuację oraz zdiagnozowane predyspozycje. Ostatecznego wyboru powinien dokonać już sam klient korzystający z usług doradczych, gdyż to na nim ciąży odpowiedzialność za podjęte decyzje.

O wzroście zapotrzebowania na usługi z zakresu doradztwa zawodowego może świadczyć chociażby fakt wskazany przez jednego z respondentów:

[...] wiele uczelni w swoich siedzibach uruchamia kierunki z zakresu poradnictwa zawodowego, więc myślę, że jest to zawód przyszłościowy.

Doradca zawodowy z PUP Częstochowa, wywiad nr 10

Należy jednak zaakcentować, że aktualnie absolwenci kierunków kształcenia związanych z poradnictwem zawodowym mają kłopoty z uzyskaniem pracy zgodnie z nabytymi kwalifikacjami zawodowymi. Wskazywano na to, że w związku z coraz liczniej otwieranymi kierunkami studiów, na których mogą być kształceni doradcy zawodowi, będzie rosła konkurencja w środowisku samych doradców zawodowych.

Ponadto rynek usług z zakresu poradnictwa zawodowego rozwija się nie w takim tempie, jak można by się tego spodziewać ze względu na przeobrażenia następujące w obszarze rynku pracy oraz w związku z podnoszącymi się wskaźnikami skolaryzacji. Zmiany rynku pracy, które pozwalają spodziewać się wzrostu zapotrzebowania na doradców zawodowych, to próba dostosowywania podaży

zasobów pracy (w tym absolwentów) do popytu rynkowego generowanego przez pracodawców w wyniku coraz bardziej rozbudowanych procedur rekrutacji i selekcji pracowników. Należy zwrócić uwagę, że popyt na usługi z zakresu poradnictwa zawodowego będzie się zwiększał wraz ze zwiększaniem się zapotrzebowania na usługi z zakresu pośrednictwa pracy, gdyż ze wsparcia doradców zawodowych (testy predyspozycji zawodowych, osobowościowe, kompetencyjne, rozmowy kwalifikacyjne itd.) powszechnie korzysta się w procesie rekrutacji i selekcji na wakujące miejsca pracy.

Perspektyw rozwoju poradnictwa zawodowego respondenci upatrywali także w prywatyzacji systemu publicznych służb zatrudnienia oraz w związku z postępującym rozwojem komercyjnych jednostek pośrednictwa pracy. Pojawiły się odpowiedzi wskazujące na konieczność lepszej współpracy poszczególnych komórek organizacyjnych urzędu pracy z doradcami zawodowymi, którzy powinni mieć pełną wiedzę dotyczącą nie tylko aktualnie realizowanych programów aktywizacji, ale także wysokości dostępnych środków na poszczególne formy.

Codzienne obowiązki zawodowe

Uczestniczący w badaniach doradcy zawodowi opisywali także swoją codzienną pracę. Podkreślano wyraźny podział realizowanych zadań na tzw. poradnictwo indywidualne i grupowe. Akcentowano, że nie jest to praca schematyczna i rutynowa. Warto przytoczyć w tym miejscu wypowiedź jednego z badanych doradców:

[...] moja praca nie jest tak w zasadzie scharakteryzowana, muszę zachowywać się elastycznie — w zależności od problemu, z jakim przychodzi klient, do każdego należy podejść indywidualnie.

Doradca zawodowy z PUP Bytom, wywiad nr 6

Świadczymy także usługi dla pracodawców w zakresie profesjonalnego doboru kandydatów do pracy, jednakże usługi te nie cieszą się zainteresowaniem ze strony przedsiębiorców, mimo że my dość pręźnie reklamujemy swoje usługi — także na rzecz pracodawców, np. na Targach Pracy, czy też w dostarczanych im [pracodawcom] materiałach reklamowych.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 9

Badania wykazały, że w niektórych urzędach funkcjonuje wyraźny podział na swego rodzaju specjalizacje doradców zawodowych:

My mamy tutaj taki podział wśród doradców zatrudnionych w urzędzie, że każdy się gdzieś tam jeszcze w czymś specjalizuje. Mamy doradcę, który specjalizuje się w tym, że obsługuje osoby niepełnosprawne, mamy doradców, którzy konsultują np. biznesplany — m.in. ja się tym zajmuję. Czyli wspieramy te osoby przedsiębiorcze, które myślą o otwarciu własnej działalności gospodarczej. Mamy do-

radcę, który wspiera też osoby, które myślą o otwarciu spółdzielni socjalnych, doradcę, który głównie właśnie zajmuje się obsługą pracodawców — także przy zwolnieniach grupowych — wtedy proponujemy usługi outplacementu.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 8

Ale też — co często sygnalizowano — doradcy zawodowi wykraczają poza swoje obowiązki zawodowe i realizują zadania, które nie wynikają ze standardów usług rynku pracy, np. współpracując ze szkołami i prowadząc zajęcia z dziećmi, ale przede wszystkim z młodzieżą z zakresu poradnictwa i orientacji zawodowej:

Udzielam informacji zawodowych na temat zawodów przyszłościowych — często odwiedzam szkoły ponadgimnazjalne.

Doradca zawodowy z PUP Częstochowa, wywiad nr 11

Doradcy zawodowi coraz częściej świadczą usługi z zakresu weryfikacji biznesplanów składanych w urzędach pracy przez osoby bezrobotne starające się o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej:

Dużo czasu poświęcamy na pracę z tymi osobami, które planują otworzyć własną firmę, czyli tam: sporządzanie biznesplanu, przygotowanie się do podjęcia działalności gospodarczej, ocena predyspozycji tych osób.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 7

Powszechnie narzekano na zbyt dużą biurokrację związaną z pracą doradców zawodowych w urzędach pracy.

U nas, [...] w urzędzie, dochodzi jeszcze mnóstwo takich czynności, zadań związanych z administracją, wysyłanie różnych wezwań, wydawanie decyzji.

Doradca zawodowy z PUP Dąbrowa Górnicza, wywiad nr 15

Badani doradcy zawodowi w związku z zatrudnieniem w strukturach urzędów pracy pełnią także szereg funkcji administracyjnych związanych z opracowaniem różnorodnej dokumentacji, zarówno w wersji „papierowej”, jak i elektronicznej — co jest przez nich odbierane negatywnie. Jeden z badanych stwierdził, że oprócz typowej pracy związanej z poradnictwem zawodowym wykonuje wiele innych czynności związanych z „wprowadzaniem różnych danych do systemu komputerowego, gromadzeniem informacji o rynku pracy” (doradca zawodowy z PUP Dąbrowa Górnicza, wywiad nr 13). Część tych danych jest co prawda wykorzystywana później w pracy doradczej, jednak niewątpliwie pozyskanie danych jest bardzo czasochłonne. Doradcy zawodowi związani formalnie z publicznymi służbami zatrudnienia często współpracują z różnymi instytucjami zewnętrznymi, np. z ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, poradniami pedagogiczno-psychologicznymi, a także szkołami czy kuratorami. Ich codzienna praca wykacza poza ustawowe obowiązki doradcy zawodowego, które wynikają chociażby ze standardów usług rynku pracy.

Porady indywidualne pomagają w precyzyjnym ustalaniu deficytów kompetencyjnych u naszych klientów, wykorzystujemy także do tego specjalne testy.

Doradca zawodowy z PUP Gliwice, wywiad nr 18

Inny z doradców zawodowych podkreślił, że:

Moja praca przede wszystkim polega na kontaktach z ludźmi, na rozmowie. Wywiad jest jednym z głównych narzędzi mojej pracy. Na co dzień spotykam się z ludźmi, rozmawiam o ich sytuacji, o tym, w jakim punkcie życia znaleźli się w danej chwili, w jaki sposób chcieliby to zmienić.

Doradca zawodowy z PUP Żory, wywiad nr 21

Moją rolą jest się wczuć w tę osobę, zabawić się w Dostojewskiego, jeżeli ma się takie predyspozycje, zdiagnozować tego kogoś. Czasem, mając doświadczenie zawodowe i багаж doświadczeń za sobą, taką osobę diagnozuje się już na dzień dobry, że wchodzi osoba i ja już wiem, czy ona chce iść do pracy, czy nie. Nie skupiamy się absolutnie na osobach, które nie chcą iść do pracy.

Doradca zawodowy z PUP Żory, wywiad nr 20

Doradcy zawodowi podkreślali, że ich podopieczni często przychodzą do nich z różnymi problemami, które:

[...] nie są związane z pracą urzędu, np. chcą pomocy w napisaniu pozwu rozwodowego albo rozłożenia na raty spłaty mieszkania, traktują nas też bardzo często jak radców prawnych, jeżeli są niepoprawnie sformułowane umowy o pracę, pracodawca do końca nie wypełnił wymogów, no to traktują nas jak Państwową Inspekcję Pracy i przychodzą, uzyskując od nas wtedy różne informacje.

Doradca zawodowy z PUP Jaworzno, wywiad nr 25

Zakres działań doradców zawodowych jest jednak szerszy i wykracza poza standardowe działania związane z zakresem obowiązków zawodowych.

Uczymy również podstawowej obsługi komputera, nie wydajemy co prawda żadnego potwierdzenia, osoby te po prostu same dla siebie się uczą. Uczymy też wyszukiwać ofert pracy z Internetu, udostępniamy ten Internet, pomagamy wysyłać maile do pracodawców, naszym klientom pomagamy w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, a nawet robimy im zdjęcia do życiorysów i je drukujemy.

Doradca zawodowy z PUP Jaworzno, wywiad nr 24

Badania wykazały, że dla wielu doradców ich praca jest prawdziwą życiową pasją.

Pracuję w poradnictwie 10 lat i powiem szczerze, że nie zamieniłabym tej pracy na żadną inną, ponieważ nie ma w niej nic, o czym mogłabym powiedzieć, że mi nie odpowiada. Od każdej osoby się uczę. Zgromadziłam już 35 certyfikatów i wciąż uczę się czegoś nowego lub uzupełniam wiedzę. Powiem szczerze, że mam do tej pracy swego rodzaju podejście romantyczne.

Doradca zawodowy z WUP Katowice, wywiad nr 32

Praca doradców zawodowych w głównej mierze polega na przeprowadzaniu rozmów z podopiecznymi. Respondentów zapytano o liczbę prowadzonych każdego dnia rozmów. Okazało się, że przeciętna liczba świadczonych porad indywidualnych jest bardzo zróżnicowana.

Ja to sobie układam taki plan — mówi jeden z doradców zawodowych — dziennie nie więcej niż 3 osoby, ponieważ ja do każdej osoby podchodzę indywidualnie. Z jedną osobą mogę rozmawiać 10 minut, a z drugą 2 godziny albo nawet 3 godziny, więc zawsze zostawiam sobie taki zapas czasu, i dziennie tak sobie to ustawiam, żeby do godz. 15.00 się wyrobić, tak jak mówię do 3 osób góra, [...] ale jeżeli są to tzw. trudni klienci, to maksymalnie mogę przeprowadzić 2 rozmowy doradcze w ciągu dnia.

Doradca zawodowy z PUP Będzin, wywiad nr 3

Inny z badanych wskazał, że:

Trudno mi jest odpowiedzieć na to pytanie..., wiele zależy od długości rozmowy... My w urzędzie pracy pracujemy 8 godzin dziennie, tak więc fizycznie niemożliwe jest przeprowadzenie więcej niż 7 rozmów na dzień, ale jest to maksymalna liczba... Naprawdę nie umiem odpowiedzieć na to pytanie. Niech będzie, że maksymalnie siedem.

Doradca zawodowy z PUP Częstochowa, wywiad nr 12

Zdarzały się również odpowiedzi mówiące o większej liczbie przeprowadzanych rozmów doradczych, np.:

Indywidualnie to tak myślę, że na jednego doradcę u nas będzie przypadało 20 klientów dziennie.

Doradca zawodowy z PUP Chorzów, wywiad nr 9

Jednak najczęściej wskazywano na możliwość przeprowadzenia nie więcej niż 4—5 rozmów doradczych w ciągu dnia. Zwracano uwagę na to, że proces doradczy nie jest policzalny, trudno to przeliczyć na minuty i godziny — biorąc pod uwagę fakt, że poszczególni klienci wymagają różnego nakładu pracy.

Nie można powiedzieć, że to trwa godzinę, dwie, trzy, to jest proces, problem ma być rozwiązany do końca.

Doradca zawodowy z PUP Żory, wywiad nr 21

Intensywność pracy doradców zawodowych też charakteryzuje się pewną cyklicznością. Więcej pracy zdarza się w sezonie jesienno-zimowym, kiedy wzrasta liczba bezrobotnych — szczególnie tych, którzy kończą naukę i rozpoczynają poszukiwanie pracy, a także w okresie realizacji różnych programów aktywizujących. Przykładowo w okresie, gdy prowadzony jest nabór na szkolenia, zaangażowani w proces rekrutacji i selekcji doradcy zawodowi przeprowadzają dziennie około 20—30 rozmów z klientami.

Urzędy pracy prowadzą też zajęcia grupowe w zespołach liczących po około 12 osób. Takie zajęcia zazwyczaj trwają trzy tygodnie, przy czym różny czas poświęcany jest na rozmowę pierwszą, tzw. rozpoznawczą.

Pierwsza rozmowa z klientem powinna być rozmową rozpoznawczą, powinna trwać maksymalnie pół godziny, następne rozmowy nie powinny przekraczać półtorej godziny.

Doradca zawodowy z WUP Katowice, wywiad nr 31

Zamiast zakończenia

W najbliższych latach można spodziewać się dalszego wzrostu zapotrzebowania na usługi z zakresu poradnictwa zawodowego. Potrzeba cyklicznego kontaktu z doradcą zawodowym związana będzie z coraz szybciej następującymi przeobrażeniami rynku pracy, czego implikacją jest konieczność dostosowywania swoich kwalifikacji do zmieniającego się popytu rynkowego. Doradcy zawodowi coraz częściej będą służyć wsparciem nie tylko w obszarze rozwoju zawodowego, ale także osobistego — być może przejmując z czasem rolę osobistych trenerów, coachów. Ponadto można przypuszczać, że doradców zawodowych coraz częściej będzie można spotkać w szkołach, i to praktycznie na każdym poziomie kształcenia. Aktualnie w tym obszarze (w oświacie) odczuwa się szczególnie duży deficyt doradców zawodowych, a placówki edukacyjne ów niedobór najczęściej tłumaczą brakiem środków finansowych na zatrudnienie doradców.

Kolejny argument przemawiający za wzrostem zapotrzebowania na usługi poradnictwa zawodowego to fakt, że doradcy zawodowi uczestniczą w realizacji licznych projektów aktywizacji lokalnych rynków pracy, również tych współfinansowanych ze źródeł unijnych, a perspektywa finansowa w budżecie unijnym na lata 2014—2020 zakłada, że Polska otrzyma bardzo duże wsparcie. Z pewnością część środków będzie przeznaczona na aktywizację zawodową, a nieodzownym elementem procesu aktywizacji są usługi poradnictwa zawodowego.

Badani doradcy zawodowi akcentowali także fakt:

[...] otwierania się w ostatnich latach nowych kierunków studiów, związanych z poradnictwem zawodowym, kiedyś to były tylko studia podyplomowe z tego obszaru tematycznego, a teraz to można studiować poradnictwo zawodowe.

Doradca zawodowy z PUP Będzin, wywiad nr 3

— co w opiniach respondentów jest rynkowym potwierdzeniem zapotrzebowania na ich usługi. Jednak należy też zwrócić uwagę na chęć studiowania młodzieży na kierunkach związanych z doradztwem zawodowym — stąd tworzenie kierunków studiów, które trafiłyby w zapotrzebowanie przyszłych studentów.